

Сталінська індустріалізація України

10 клас історія України

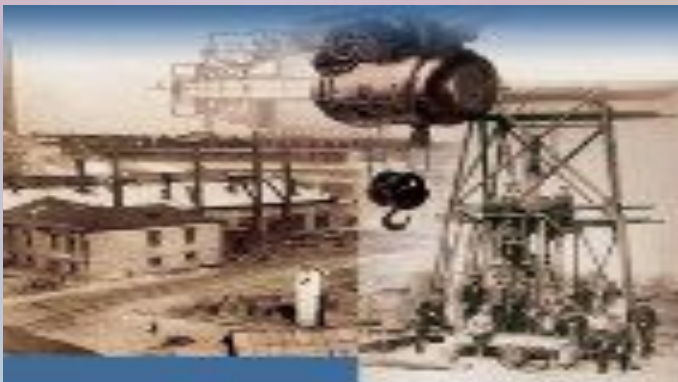
Ми навчимося:

- Визначати сутність політики індустріалізації.
- Застосовувати та пояснювати поняття "індустріалізація".
- Визначати хронологічну послідовність головних подій, пов'язаних з індустріалізацією: перехід до форсованої індустріалізації, дати перших п'ятирічок.
- Показувати на карті основні індустріальні об'єкти, побудовані за цей період.
- Аналізувати позитивні та негативні результати перших п'ятирічок.
- Обґрунтовувати власну позицію щодо причин та наслідків індустріалізації.

Перехід до форсованої індустріалізації

У грудні 1925 року XIV з'їзд ВКП(б) прийняв рішення прискорити розвиток промисловості. Навесні 1929 року був затверджений план першої п'ятирічки яка почалася у 1928 р. Головне завдання – розвиток важкої промисловості. Планувалося подвоїти валову планову продукцію народного господарства. На кінець п'ятирічки планувалося колективізувати 30 % селянських господарств.

Індустріалізація – процес створення великого чи простого машинного виробництва в усіх галузях народного господарства і перехід від аграрного до індустріальноо суспільства.

Індустріалізація – перехід економіки країни на промислові рейки, значне збільшення частки промислового виробництва в економіці, створення великого машинного виробництва в усьому народному господарстві або в окремих його галузях.

Джерела індустріалізації

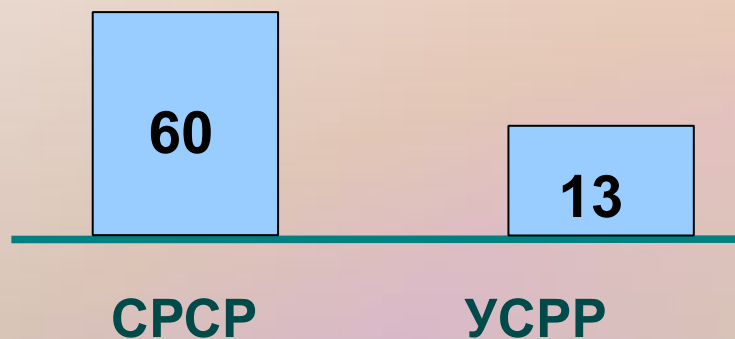
- Вилучення коштів із сільського господарства.
- Підвищення норм виробітку за незмінності розцінок на вироблену продукцію.
- Продовження робочого дня.
- Примусове поширення широкої системи державних позик (облігацій).

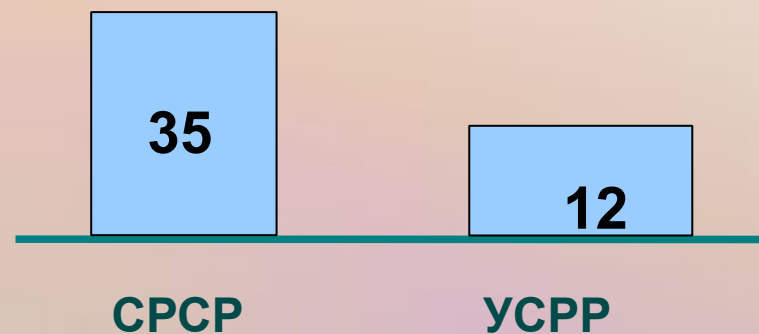
? Прокоментуйте наведені

УКРАЇНА В ПЕРШІЙ П'ЯТИРІЧЦІ

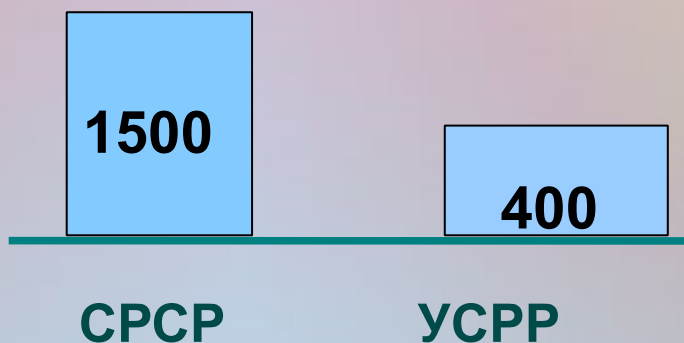
Загальні капіталовкладення
в першій п'ятирічці

Кількість ключових об'єктів
промисловості першої
п'ятирічки

Кількість об'єктів
промисловості першої
п'ятирічки

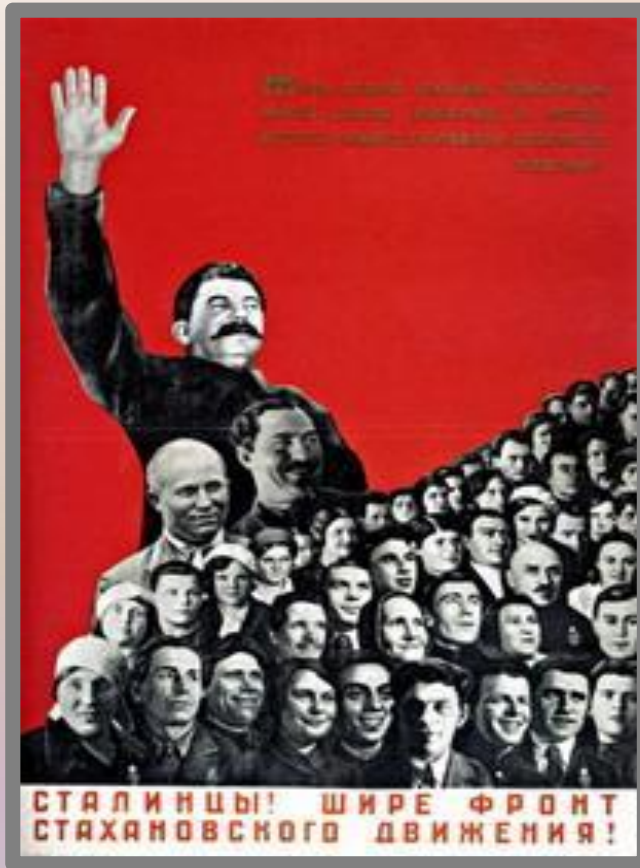
? Підрахуйте відсоток
долі України в планах
першої п'ятирічки,
використовуючи
наведені дані.

Директивне господарювання

- На кінець 1929 року в ЦК партії перемогла сталінська лінія на форсовану індустріалізацію і прискорену колективізацію.
- ”Партія, - говорив Й. Сталін, на об'єднаному Пленумі ЦК і ЦК ВКП(б) у січні 1933 р., - немов би підхльостувала країну, прискорюючи її просування вперед”.
- Капіталовкладення становили у 1929 році 438 млн. крб., а в 1932 р. - 1229 млн. Крб. (у порівняльних цінах 1928 р.).

З кінця 1929 р. почалася реорганізація управління промисловістю. Створюються об'єднання, від яких повністю залежали і виробництво і збут, і постачання підприємств. Засоби виробництва і предмети споживання розподілялись централізовано. Селянам не дозволялось торгувати хлібом, у містах впроваджено карткову систему постачання.

П'ятирічку — за чотири роки

У 1929 р. на Луганському паровозобудівному заводі висунули ідею дострокового виконання п'ятирічного плану. Почалося соціалістичне змагання за перевиконання планів «П'ятирічку за чотири роки!».

Розгорнувся рух за оволодіння новою технікою і підготовку кваліфікованих робітників безпосередньо на виробництві. Він дістав назву ізотовського за прізвищем вибійника горлівської шахти «Кочегарка» М. Ізотова.

Чим було викликане соціалістичне змагання для радянської влади?

Чи виник би термін «П'ятирічку — за чотири роки!», наприклад, у США ?

Підсумки першої п'ятирічки

Збудовано близько 400 нових підприємств.

У Донбасі стали до роботи 53 шахти, 12 доменних і 24 мартенівські печі.

У 1930 р. почалося будівництво заводу “Азовсталь”, “Запоріжсталь”, у 1931 р. - Криворіжсталі”.

Обсяг продукції машинобудування зріс у 4,5 рази. Почали випуск продукції Запорізький комбайновий, Новокраматорський завод важкого машинобудування, реконструювали Луганський паровозобудівний завод.

Обсяг продукції хімічної промисловості зріс у 4.3 рази. Збудовано Донецький содовий завод “Донсода”, Рубіжанський комбінат з виробництва анілінових барвників.

Результати першої п'ятирічки

У січні 1933 р. Сталін повідомив: п'ятирічку виконано за 4 роки і 3 місяці; план промислового виробництва — на 93 %, важкої промисловості — на 108 %

Млн.т	За планом	Фактично зросла
Чавун	6,6	4,2
Сталь	5,2	3,3
Прокат	4,2	2,7
Залізна руда	10,2	8,4
Зростання валової продукції	264	203

*“Нет таких крепостей
какие бы большевики не могли
взять”*

Друга п'ятирічка

Перша п'ятирічка - 1928 -1932 рр

Друга п'ятирічка - 1933 -1937 рр

Третя п'ятирічка - 1938 -1942 рр

План другої п'ятирічки був затверджений XVII з'їздом ВКП(б)У у січні 1934 р.

Із загальної суми капіталовкладень у народне господарство країни на другу п'ятирічку (133,4 млрд крб. У цінах 1933 р.) в економіку України планувалося вкласти 16,9 млрд крб., або 12,7%.

За роки другої п'ятирічки в Україні було побудовано 1000 нових великих промислових підприємств. 80% всієї продукції давали нові або реконструйовані підприємства

Показники виробництва

План	1937 р.	Виконано	%
Чавун	9,8 млн т	9,2	98% плану
Прокат	6,7 Млн т	6,5	97% плану
Електроенергія	9,7 млрд квт/год	9,5	98% плану
Вугілля	70,5 млн т	69,1	98% плану

**Виробництво засобів виробництва зросло на 52%.
Валова продукція всіх галузей промисловості УРСР за три роки збільшилася на 41%.**

У 1940 р. Україна давала загальносоюзного видобутку/виробництва	
50,5%	вугілля
67,6%	Залізної руди
64,7%	чавуну
48,8%	сталі
49,7%	прокату
74,5%	коксу
25,4%	паровозів
33%	тракторів
73%	цукру

Стахановський рух

У серпні 1935 року на Донбасі у м. Кадіївці на шахті “Центральна-Ірміне” було організовано змагання за звання кращого вибійника. Олексію Стаханову доручили поставити рекорд видобутку вугілля і створили для цього всі відповідні умови. За нічну зміну 31 серпня він нарубав відбійним молотком 102 т вугілля, виконавши 14,5 норми продукції.

Семь бед – один ответ! Борис Ефимов. Из альбома «Карикатура на службе обороны СССР», 1932 год

Висновки

На уроці ми досліджували:

“Індустріалізація - це об'єктивна необхідність, логічне продовження процесу, розпочатого ще при царському режимі, чи намір більшовиків через її практичне здійснення створити базу для перемоги "світової революції"?

Позитивним підсумком індустріалізації України стало зростання підприємств важкої промисловості (майже в 11 разів), будівництво нових шахт, електростанцій і в результаті перетворення України на індустріально-аграрну країну, яка за рівнем окремих галузей промисловості випередила деякі європейські держави.

Негативні наслідки: підрив розвитку сільського господарства, легкої та харчової промисловості; нераціональне й нерівномірне розміщення продуктивних сил; посилена централізація управління промисловістю; ігнорування економічних механізмів розвитку економіки; зниження життєвого рівня населення (поширення державних позик, торгівля алкогольними напоями, черги, продовольчі картки, хронічний дефіцит товарів і послуг, житлові проблеми тощо).

Література

1. Білоцерківський В. Історія України: Навчальний посібник/ Василь Білоцерківський,. - 3-є вид., виправлене і доп.. - К.: Центр учбової літератури, 2007. - 535 с.
2. Бойко О. Історія України: Навчальний посібник/ Олександр Бойко,. - 3-тє вид., випр., доп.. - К.: Академвидав, 2007. - 687 с.
3. Кормич Л. Історія України: Підручник/ Людмила Кормич, Володимир Багацький,; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., доп. і перероб.. - К.: Алерта, 2006. - 412 с.
4. Котова Н. Історія України: Навчальний посібник/ Наталія Котова,. - Харків: Одіссей, 2005. - 413 с.
5. Лановик Б. Історія України: Навчальний посібник/ Богдан Лановик, Микола Лазарович,. - 3-є вид., виправлене і доп.. - К.: Знання-Прес, 2006. - 598 с.
6. Олійник М. Історія України: Навчальний посібник для студентів дистанційної та заочної форм навчання/ Микола Олійник, Іван Ткачук,. - 3- вид., виправлене та доповнене. - Львів: Новий Світ-2000, 2007. - 262 с.
7. Чуткий А. Історія України: Навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів/ Андрій Чуткий,; Міжрегіональна академія управління персоналом . - К.: МАУП, 2006. - 345 с.